

Серед степів

Автор:

Панас Мирний

Серед степів

Панас Мирний

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ #1

«Серед степів» Панаса Мирного – ліричний нарис, для якого характерні імпресіоністичні елементи***. Автор акцентує увагу на почуттях героя, який, лишившись наодинці з природою, захоплюється її красою і гармонією. Перу Панаса Мирного належать й інші твори, написані у жанрі малої прози, зокрема, «Палійка», «Морозенко» тощо.

Панас Мирний

СЕРЕД СТЕПІВ

Присвячується моему давньому спільникові І. Біликові

Доводилося вам іздити пізньої весни чи раннього літа по Україні? Міряли ви її безмірні шляхи зелених та рівних степів, де ніщо не забороняє вашим очам виміряти їх і вздовж, і вшир, і впоперек, де одні тільки високі могили нагадують вам про давнє життя людське, про бої та чвари, хижацькі заміри та криваві січі, де сине небо, побратавшись з веселою землею, розгортає над нею своє блакитне, безмірно-високе, безодньо-глибоке шатро; де тоне ваш погляд у безкрайому просторі, як і ваша душа – у безмірній безодні того світу та сяйва, синьої глибини та сизо-прозорої далечизни?.. Якщо вашим очам доводилося хоч раз бачити все те, то не забути вам того довіку.

Ось ранок... Ясний та погожий ранок після короткої ночі. Зірочки кудись зникли-пурнули у синю безодню блакитного неба; край його горить-палає рожевим огнем; червонуваті хвилі ясного світу миготять серед темноти; понад степом віє її останнє зітхання; положисті балки дрімають серед темної тіні, а високі могили виблискують срібною росою; піднімається сизий туман і легесеньким димком, чіпляючись за рослину, стелеться по землі... Тихо, ніщо не шерхне, ніщо не писне... Ось зразу шугнуло світом, наче хто торкнув головешку, що, догоряючи, тліла, – і сизе полум'я віхтем знялося вгору серед червоного жару. Вітрець легенький дихнув; поблизу в траві засюрчав коник; десь далеко ударив перепел, а там над шляхом понеслась-полилася, наче срібний дзвіночок, жайворонкова пісня. Недалеко від неї розкочується друга; перепели в траві розпочали перегукування; коники один перед другим навперейми сюрчали... Рушився більший вітрець і пішов-похилив по траві, котячи непримітну хвилю, виграючи срібною росою... Ще наддало світу; ще раз кинуло з-за гори рожевим огнем; крайнеба, мов кармазином вкрите, мигоче, пашить, мов личенько сором'язливої дівчини. Аж ось, здається, наче хто приснув! З-за гори скакнула невеличка іскорка серед рожевого саява й довгою променястою стрілою перетяла увесь степ; рядом з нею стелеться друга, а третя мчиться навздогінці... Ось цілий пук знявся! цілий оберемок мчиться! І на далекому небосклоні заграв-засвітив край іскристого кола... Зраділа земля: усміхнулись високі могили срібною росою; закурілись положисті долини пахучим туманом; жайворонки, як не перервуться, щебечуть, перепели хававкають та падпадьомкають, а неугавні коники завели в траві таке сюрчання, аж у вухах ляскотить... Сонце! Сонце! се тебе, довічний світе, стрічаючи, вітає земля... Геть собі все темне та зле, цур тобі, лихе та недобре! Прокинулась світова мати, показала нам личенько красне!.. Слав її, пишная земле, молись до неї, живий світе! Мчися їй назустріч, тихесенький вітре, і прогортай, продимай стежки й доріжки, щоб наша мати не запорошила дорогої сукні!.. Співає кругом вас увесь світ, все живе; і ваше серце, тріпаючись, як пташка під сіткою, підспівує світові, б'є й дзвонить у глуху дошку вашої груднини. Яка то радість його огортає, яке нестямно-хороше почуття його колише!.. Ваше тіло щипає привітний холодок, ваші очі веселить краса світова, вашу душу чарує його щастя... Ви відчуваєте, що ви – частина того світу, невеличка цяточка його живого тіла, непримітний куточок його безмірної душі. Його мука – ваше лихо; його радість – ваше щастя; його втіха – ваша забавка. Скажи ж мені, царю земний – чоловіче, що твое, а що світове?

Мовчить цар землі: зачарований світовою красою, він наче дрімає... Ось десь узявся невеличкий кібчик і, виголошуючи свою голодну пісню, високо знявся над вашою головою. Серед прозорого світу чорніє його блискуче пір'я, широко розпросторені крила ледве тремтять у чистому повітрі; здається, мов хто спустив

його на непримітній ниточці з самого неба і держить над землею. Ваші очі уп'ялися в його; ваше серце дожидає, що далі буде... Ось щось злегка луснуло – наче перервалася нитка, що придержувала того кібчика на одному місці; злегка тріпнулися його крила – і кібчик опукою пустився на землю. Не встигли ваші очі вслідкувати за тим, де він спуститься, як він знову знявся вгору, дзьобаючи гострим носом невеличкого коника. «Смерть... розбій!..» – тьохнуло у вашому серпі. «Серед цієї краси світової, де заплывується радість та щастя, де прокидається любов до всього, лиха смерть та розбій появились!.. Нащо то? За що?..».

Відразу помутилася у ваших очах краса світова, тихая радість почала зникати, щось вас злегка вщипнуло за серце; не болість, а якесь недобре почуття окрило вашу душу...

– Якиме! Пора запрягати! – кажете ви своєму возниці.

А Яким, лежачи під возом на кобеняці, дрімає. Його шапка насунулась на закриті очі; його гаряче тіло пестить і лоскоче ранішня прохолода. Йому так гарно, так смачно світом дрімається. Він цілу ніч не спав, поглядаючи на коня, щоб той не зайшов куди далеко від воза, де ви на пахучій траві цілу нічку так смачно спали, під дозором тихої зоряної ночі.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tellnovel.com/mirniy_panas/sered-step-v

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)